СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 209. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 26-го жовтня 1944. — No. 209. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, October 26, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПОВНА МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ВІДБУДЕТЬСЯ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ВАШИНҐТОН. — Запрошення на повну конференцію Обєднаних Держав мають бути вислані в початках місяця грудня. Вона малаб потвердити постанови приняті на конференції забезпеки з Домбартон Овкс і розпочалась би в початках зими. Про це сказав підсекретар департаменту стейту Едвард Р. Стетиніюс, що заступає хворого секретаря стейту Кордела Гола. Стетиніюс сказав теж, що перед скликанням повної конференції мусять бути викінчені справи з конференції в Домбартон Овкс, одначе це ще не значить, що наперед мають зїхатися голови трьох держав, тобто президент Рузвелт, премієр Чорчил і маршал Сталін. Це одначе не виключає можливости, що такий зїзд відбудеться ще перед кінцем біжучого року.

ПАТЕРСОН ВИКАЗУЄ ЦІНУ ПЕРЕМОГИ.

НЮ ЙОРК. — Перед товариством адвокатів виголосив промову підсекретар війни Роберт П. Патерсон. Він пригадав, що публика не повинна рахувати на швидку перемогу Америки, хоч перемога запевнена. „Ми ще маємо перед собою завдання перемогти Німеччину і завдання перемогти Японію" — сказав він. Показується, що не були оправдані надії, що Німеччину можна приневолити до здачі бомбами з повітря, пригадував Патерсон, а дальше сказав: „Похід в Німеччину, чито британців, чи росіян чи нас самих треба мірити ліктями, а не милями". Дальше він виявив, що останнього тижня понесли американці 18,000 жертв на німецькому фронті, а крім цього пропало 21 бомбовиків. З бомбовиками пропало 210 найліпше вишколених американських летунів, крім побитих та покалічених летунів на повертаючих бомбовиках.

ДЮІ НАЗИВАЄ РУЗВЕЛТА БУВШИМ ІЗОЛЯЦІОНІСТОМ.

МИНЕАПОЛИС. — Ґубернатор Дюї виголосив тут одну із своїх передвиборчих промов, а в ній заявив, що американський представник у світовій орґанізації для забезпеки мусить „звернутися до конґресу за повновластю у кожному випадку, коли має запасти якесь рішення." Він також сказав, що лише конґрес має право вирішити, яку частину міжнародньої військової сили має Америка дати для забезпеки миру.

В однім місци своєї промови Дюї критикував поведінку президента Рузвелта в міжнародніх справах і заявив, що в р. 1933 він поступав як „ізоляціоніст".

СЕНДВИЧІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ РОБЛЕНІ МАШИНОЮ.

НЮ ЙОРК. — „Сендвичі" подавані студентам у 500 міських школах у часі обідної перерви будуть приготовлювані електричними машинками, як про це сповіщає міська Шкільна Рада. Наємці в шкільних реставрантах винайшли вже таку машинку, яка може виготовити на годину 3,500 найпростіших сендвичів, тобто з хліба посмарованого маслом чи презервами. Думку винйти таку машинку подав ще перед 7 роками член Шкільної Ради Джордж Чатфілд, а після цього винайдено і випробувано три машинки для цієї ціли. Одначе ніодна з них не відповідала повним вимогам, доки не появилася теперішня. Її тинайшов завідатель бруклинської Текникал Гайскул Джеймс Ґалаґер. Для виробу 22,500 сендвичів, що їх запотребовують нюйорські школи, працює тепер 90 жінок від 6. до 10. години ранку.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ „ВІДМОРОЗЯТЬ" ФОНДИ ФРАНЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Признання Америкою уряду ґенерала де Ґола справжнім урядом Франції дасть йому доступ до французького золота, „замороженого" урядом Злучених Держав в початках війни. Обчисляють, що саме французьке золото в Америці має вартість одного біліона долярів. Дозвіл для Банку Франції орудувати французькими фондами в американських банках видасть департамент скарбу вже незабаром, як про це ґоворять в урядових колах.

ЗЕМНИЙ ОЛІЙ НА ТОПЛИВО МОЖНА БУДЕ ДІСТАТИ ЗИМОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Бюро Адміністрації Цін виявило, що власники домів та фабрик, які перемінили свої системи топлива з нафтової на вугільну, будуть могли дістати доволі нафти на топливо зимою, якщо вони перемінять назад свої печі з вугільних на нафтові. Це зарядження відноситься до стейтів на Сході і на Середньому Заході. Одначе уряд остерігає, що не буде занадто припасів нафти, тому новим покупцям не будуть її видавати.

Українська делеґація в Вашинґтоні

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Українсько-Американський Допомоговий Комітет, якого головний осідок є у Філядельфії, подає, що дня 20. жовтня б. р. відбулися в Вашинґтоні конференції цього Комітету в бюрі американського представника Міжнародного Комітету для Збіґців; в допомоговім відділі У.Н.Р.Р.А (Юнайтед Нейшенс Ріліф енд Рігабілітейшен Адміністрейшен), та з п. Джеймсом Бруном, директором Воєнно-Допомогової Контрольної Ради Президента. Предметом усіх тих конференцій була справа допомоги збоку американських українців українським жертвам війни. В делеґації й нарадах взяли участь такі члени екзекутиви Українсько-Американського Допомогового Комітету: д-р Володимир Ґалан, предсідник, д-р Неоніля Пелехович-Гайворонська і п-ні Марія Маньоска, містопрдесідательки, д-р Павло Дубас, секретар, Евген Рогач, касієр. Як правний дорадник Комітету був адв. Марсел Ваґнер.

В конференціях, як повідомляють, брав теж участь адв. Іван Панчук, предсідник Допомогового Комітету в Дітройті.

ДАРДАНЕЛІ БУДУТЬ ВІТВОРЕНІ ДЛЯ ПОСТАЧАННЯ СОВЄТАМ

ВАШИНҐТОН. — Достави до Совєтів, які йдуть тепер через Перський залив, будуть відбуватися коротшою дорогою через пролив Дарданелі, Босфор і через Чорне море. Для цієї ціли Росія підготовляє пристань Одесу й Миколаїв на Україні. Це виявив підсекретар стейту Едвард Р. Стетиніюс, коли говорив про конференцію Чорчила зо Сталіном у Москві.

СОМНЕР ВЕЛЕС ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ ЧОРЧИЛА Й СТАЛІНА

НЮ ЙОРК. — У синдикованій статі Сомнера Велеса, бувшого підсекретаря стейту, обговорена загально конференція Чорчила зо Сталіном. Велес стверджує, що конференція була конечна і її вартість полягає в тому, що відбулася в самому критичному часі. Публична опінія була занепокоєна положенням на Сході Европи іна Балкані, а всі ті справи були предметом розмов. На овиді показуються признаки анархії в краях звільнених з німецької окупації, остже сталося правильно, що европейські справи ідуть під контролю европейських держав. Дуже важним є вирішення долі Польщі, бо чим скорше поляки довідаються про свою долю, тим ліпше. Три уряди, тобто Росія, Анґлія й Америка погодилися на те, щоб Польща була незалежна і сильна, а американські кореспонденти подали до прилюдного відома „основні факти" цієї величини. Рішення забезпечить польському народови дійсну величину і незалежність.

Чорчил волить мовчати про конференцію

ЛОНДОН. — Премієр Чорчил виголосив у британськім парляменті першу промову від свого повороту з московської конференції зо совєтським премієром Сталіном. Ця промова одначе виявляла про конференцію дуже мало; Чорчил сам заявив на вступі, що він не може розбалакуватися про конференцію, аби не розкривати тайни й не входити в спірні справи. Він заявив, що тепер ведуться далі „делікатні пертрактації" та що якась невідповідна заява моглаб їх легко зірвати.

Промова Чорчила зробила важке враження на польський уряд у Лондоні. У польських колах у Лондоні панує глибокий сум. Вони добачують у промові Чорчила ще гірше значіння, ніж те, яке вони приписували заяві Чорчила при повороті з Москви, коли Чорчил говорив про позитивні поступи при розвязці польської справи. Польські круги в Лондоні розуміють тепер, що полякам не вдасться повалити лінії Курзона та врятувати для Польщі посідання країв на схід від тої лінії, що становили 49% території передвоєнної Польщі. Польський уряд у Лондоні все таки противиться такому вирішенню східної границі Польщі; навіть хочби Польщі віддано цілу Східну Прусію й Шлеск, то й тоді він був би далі проти лінії Курзона.

СМЕРТЬ ФРАНЦУЗЬКОГО АВТОМОБІЛЬНОГО КОРОЛЯ

ПАРИЖ. — В одній французькій клініці помер Люї Рено, що зо своїм братом розвинув великі фабрики автомобілів у Білянкурі під Парижом. По звільненню Парижу з німецької окупації Люї Рено був арештований французами під закидом співпраці з німцями. Рено боронився, що німці могли далі вести фабрики, хочби він не пішов з ними на співпрацю, та що він хотів дати французам роботу. Через те, що він був хорий, його віддано до шпиталя. Французький уряд забрав усі його фабрики негайно на власність французької держави.

ЕСПАНСЬКЕ ПІДПІЛЛЯ ВЗИВАЄ ЯВНО ДО РЕВОЛЬТИ ПРОТИ ФРАНКА

ЛОНДО.Н — Останнє число підпольної еспанської ґазети „Добуття Еспанії" подає явний заклик до революції проти диктатора Франка. Заклик взиває офіцирів і вояків еспанської армії звернути зброю проти Франка й фалянхістів.

Часопис доносить про зріст протидиктаторського руху в Еспанії. Британські ґазети кажуть, що ці вісти пересаджені. Німецьке радіо каже, що це большевицьке повстання та що воно вже здушене Франком.

Хосе Міяха, ґенерал еспанської републиканської армії, що тепер перебуває на вигнанню в Мексику, називає сутички партизанів з правильними еспанськими військами глупотою.

ПОЛОНЕНІ, НІБИ ЦИВІЛЬНІ.—Особи, що їх бачимо перед собою, це німецькі вояки, переодягнені в цивільний одяг, щоб таким чином обманути аліянтську владу і не попасти в полон. Та їх пізнали і, як бачимо, перевозять з Франції до Анґлії до таборів полонених.

МОРСЬКІ БОЇ КОЛО ФИЛИПИНІВ

ПЕРЛ ГАРБОР. — Американські фльотні летуни зочили поважні сили японської фльоти коло Филипинів. Одна фльотиля плила морем Сулю, а друга морем Сібуяном. Літаки заатакували обі фльоти, в наслідок чого коло Филипинів розвинувся величезний морський бій.

Між японськими кораблями були боєві кораблі й кружляки, та відай теж літаковози. Через те цей бій може бути якщо не вирішальним боєм війни, то принаймні одним з вирішальних боїв.

ПОВАЖНИЙ ПОСТУП АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІНІЙ НА ЛЕЙТЕ.

ГОЛОВНА КВАТИРА ҐЕНЕРАЛА МЕКАРТУРА. — Інвазійні війська ґенерала МекАртура вбили на острові Лейті понад 3,000 японців та забрали понад 20 міст і сіл. Їх фронт розтягається тепер на 26 миль. Вони дійшли вже під само місто Сан Пабльо, що лежить усего 17 миль від західного побережжя острова Лейте.

Ходять не потверджені чутки, що американці зробили теж інвазію острова Самару

ПАРТИЗАНИ ПОМАГАЮТЬ.

Американська команда підчеркує в своїм комунікаті, що американська армія робить свої поступи при активній допомозі з боку филипинських партизанів, котрі переходять з окупованої ворогом території до американських ліній зо своїми офіцирами. Ще до американської інвазії Филипинів ці партизани збирали цілими тижнями інформації для американської команди та вибавали, де могли, японців. У цей спосіб згинуло коло 3,800 японців, поки ще нога перщого американця станула на Лейте. Партизанські загони филипинських тубильців виносять коло 4,000 вояків.

Американська команда подала партизанам вістку, коли почнуться американські операції, і партизани дали населенню знати, коли треба забратися зо загрожених операціями околиць; потім команда означила теж час, коли партизани мають починати свої операції на допомогу силам інвазії. На кілька днів перед початком операцій два американські офіцири дісталися до партизанів для довершення приготувань.

В усіх цих інвазійних операціях відограла велику ролю й Пацифічна фльота. На неї спав важкий обовязок доставляти начас і в достаточній скількости військові посилення й різні матеріяли.

ЗАЙМАЮТЬ ВАЖНІ ПУНКТИ В ГОЛЯНДІЇ.

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Британські й канадійські війська в Голяндії поробили важні посунення й почали острілювати кінцеві пункти німецької лінії між Наймеґеном і Північним Морем. Британці вдерлися в середину стратеґічно важного міста Гертоґенбоша, а канадійці дійшли до Берґен оп Цум.

З інших відтинків західного фронту нема донесень про щось важного.

АМЕРИКАНСЬКІ РЕЙДИ НА НІМЕЧЧИНУ

Американські боєві літаки, наладовані бомбами, били по транспортових приспособленнях у Німеччині. Вони вдарили більшою силою по лінії Гамбурґ-Касель. 18 літаків не вернулося з рейдів.

У відплату за ці рейди Німеччина вислала літаючі бомби на Бельґію.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАНЯЛА ХУСТ.

ЛОНДОН. — Московські комунікати двома опадами згадували про бої коло Хусту, що мовляв має важне значіння для опановання дороги з Мукачева до Ужгороду. Коли червона армія доперла до Хусту, німецькі вояки дістали приказ держати лінію на Тисі за всяку ціну, одначе війська червоної армії проломали німецький опір і вдерлися до міста. Згинуло там понад пів тисячки німців; забрано їм великі припаси зброї.

Каже московський комунікат, що „на чеськословацькій території, на схід і південний схід від Мукачева", червона армія заняла ще місцевости: Волове, Поляну, Сваляву, Синійвір, Нижню Колокаву, Драгово, Наньково, Ізу, Сокирницю й Вишково.

Московський комунікат говорить теж про завзяті бої у північній Польщі, головно в лісах Августова.

Червона армія робить далі поважні поступи, вдираючися чимраз глибше в Східну Прусію. Шість миль від міста Ґумбінен розвинувся великий бій.

ЖЕНУТЬ НІМЦІВ У ГРЕЦІЇ.

ЛЯМІЯ (Греція). — Тисячі змучених піших німецьких вояків поспішає щосила Грецією внапрямі Салоніки, а за ними женеться аліянтська армія, щоби не дати їм вирватися з Балкану до Німеччини. Аліянтські літаки й ґрецькі партизани атакують німців без упину. Аби здержати погоню, німці висаджують мости й псують дороги. Від британського острілювання скорострілами з літаків гине багато німців.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

„УДАЧНА ОПЕРАЦІЯ" НАД МІКОЛАЙЧИКОМ

По закінченню московської конференції британський премієр Чорчил та советський премієр Сталін видали спільний комунікат, у котрім присвятили більший уступ польській проблємі. Говорилося в ньому, що в Москві відбулася „вільна й інтімна виміна поглядів щодо багатьох політичних питань спільного інтересу", себто що зачіпають і Британію й советський союз. „Значний поступ" — говорить заява, „зроблено в розвязці польської квестії, котру обговорено докладно між советським і британським урядом. Вони відбули наради і з премієром і з міністром заграничних справ польського уряду і з президентом Польської Ради та з предсідником Польського Комітету Національного Визволення в Люблині. Ці дискусії значно звузили різниці й розвіяли помилкові погляди. Щодо важних точок ідуть далі наради".

Щоб вгадати значення цеї заяви, на це не треба аж знати читати те, що писано між стрічками, бо в заяві досить виразно сказано, що в польській справі Британія й Росія до ніякого вирішення польської квестії властиво не дійшли. Правда, вони в тій справі робили, радилися, пертрактували, але остаточного нічого не постановили. Та радитися мають ще далі, поки прийдуть до вирішення справи, а яке це вирішення має бути, не сказано нічого.

Факти живого життя давали дальші пояснення до заяви конференції премієрів у Москві. Зо заяви премієрів виходило би, що між польським урядом у Лондоні й польським комітетом у Люблині прийшло принаймні до якогось зближення. Тимчасом Міколайчик ще не приїхав до Лондону, а від польського комітету в Люблині на нього посипалися закиди за інспірування різних виступів проти прихильників польського комітету в Люблині. З цього було всякому ясно, що люблинський комітет своєї політики супроти лондонського польського уряду змінити не думає, а з цього було ясно й те, що становище советського уряду супроти лондонських поляків остається зовсім те саме, що було до конференції премієрів.

Це саме тепер, що правда не словами, але майже таксамо вимовними поступками, признає й польський уряд у Лондоні, коли він не дає про висліди московської конференції просто ніякої заяви до преси і коли він уперед хоче мати кілька днів часу на обговорення ситуації, себто для застанови над тим, що пресі сказати про московську конференцію.

З усего цего можемо тепер зовсім певно сказати, що слова Чорчила й Сталіна про поважні поступи в розвязанню польської проблєми мають у собі щось з ославленої заяви лікаря, що мовляв операція вдалася знаменито, а пацієнт умер.

Кваліфікації кандидатів на президента

З нагоди передвиборчої кампанії чуємо раз-у-раз про те, які кваліфікації повинен мати кандидат на президента. Отже кажуть, що такий кандидат мусить мати в першу чергу великий досвід в орудуванню людьми та в полагоджуванню справ, щоб відповісти свому високому становищу.

Чи воно так є, требаб приглянутися характерам і прикметам людей, які кандидували або наділі були президентами. Як вихідну точку візьмім згадку в журналі Лайф про Смита й Вилкія, як кандидатів на президента. Сказано там таке:

„Америка втратила двох великих людей, двох великих любителів демократії, котрих життя посилило демократію і зробило Америку ліпшим краєм. У вузькому значінню і Ал Смит і Вендел Вилкі були невдачниками. Обидва втратили велику битву свого життя, тобто битву за становище президента. Одначе кожен з них був велитнем і то із-за причин, для яких вони кандидували і для способу, в який вони вели передвиборчу кампанію...

„Вони боролися за щось таке, чого саме бракує у виборчій кампанії в 1944 р. Смит у своїм часі стояв за права звичайної людини. Вилкі був честилюбний, але його честилюбивість була місіонарська. Він віддав себе з великою щедрістю справі свободи і знав точно границі, до яких він міг іти у своїй кандидатурі... Згадка про обох отих людей поможе нам втримати рівновагу.

„Ал Смит був професійний політик. Нюйорський Істсайд був для нього лябораторією для студій людських відносин. Лекція з такої лябораторії була компромісом, або, як кажуть науковці, це було приноровлення організму до оточення... Венлел Вилкі був самоук-аматор аж до кінця. Можливо, що Вилкому не пощастилося тому, що він не мав вишколу у політичній професії, як от Ал Смит. Одначе Вилкі підійшов ближче до своєї цілі, ніж Ал Смит, а його кінцевий причинок для Америки може навіть мати вищу ціну ніж Смитів, бо він виринув у критичному часі і з далеко вишим післанництвом, а це з післанництвом людської свободи.

„Коли мова про ідеального президента, то він повинен би мати щось з характеру їх обидвох, Ал. Смита і Вилкія. Такий президент був би водночас і слугою і провідником народу. Ніякий кандидат на президента не може ані не повинен стояти понад політикою, навіть понад „політикою машини", бо есенцією політики є компроміс усього, серед чого людина живе. Одначе великий президент мусить теж здійснювати найвищі аспірації народу і як Вилкі повинен заохочувати нарід, щоб він звертав свої очи вгору, на висоту".

Оця характеристика особи кандидата на президента є тепер доповнювана влучними спостереженнями різних журналістів із життя американських президентів. Наприклад, вашингтонський кореспондент газети Ню Йорк Таймс, Артур Крок, обговорюючи ту тему наводить думки проф. історії з Пенсилвенійської колеґії, Ази Е. Мартина, який написав: „Історія зовсім не виказує, що старість, молодість, або попередній досвід в прилюдним життю є конечною умовою для успіху на становищі". І наводить на доказ такі приклади: Теодор Рузвелт, якого през. Френклин Рузвелт заражовує до дійсно великих президентів, мав ледви 42 роки, коли засів у Білім Домі. Грент мав 46 літ, Клівленд 47, Пірс 48, Полк і Ґарфілд по 49, зате Адамс і Джексон мали по 61 літ, Джеферсон і Медисон по 57, Монров 58, а деякі з них перевели більші завдання ніж Теодор Рузвелт.

Дальші помічення про бувших президентів такі: Тейлор і Ґрент не мали перед тим ніяких цивільних урядових становищ; Линколн мав лише 7 літ досвіду в леґіслятиві і 2 роки в конґресі, заки став президентом; Вилсон був два роки ґубернатором в стейті Ню Джерзі; Клівленд був два роки посадником міста Бофало і теж два роки ґубернатором стейту Ню Йорк. Зате Гувер був аж 8 років в кабінеті, Б. Гарисон 6 літ сенатором, а Френклин Рузвелт трикратно ґубернатором Ню Йорку і 8 літ підсекретарем маринарки.

Вісім президентів мали досвід як міністри в кабінеті; 12 були сенаторами, а 12 конґресменами. Але 15 президентів були перед тим ґубернаторами, а оба теперішні кандидати були перед тим ґубернаторами стейту Ню Йорк.

„Та не зважаючи на те, як важною є праця в орудуванню закордонних справ, то на диво дуже мало президентів мали досвід в дипльоматичних справах", — каже проф. Мартин. Усіх було лише 7 з таким досвідом, значить менше ніж четвертина загального числа президентів. Між ними є: двох Адамсів, Джеферсон, Монров, Вен Бюрен, В. Г. Гарисон і Джеймс Бюкенен.

З цього приходить проф. Мартин до такого висновку: „Усе те вказує, що попередній досвід кандидатів на президента або їх вік не грали ніякої важної ролі при їх виборі". Зате головним чинником при виборах є „значіння партії або спосібність кандидата здобувати голоси". Вони заважують на висліді.

Проф. Микола Чубатий.

Домбартон Овкс та Україна

II.

Рада Безпеки Обєднаних Націй.

Дійсною та чи не одинокою силою в проектованій міждержавній організації — Обєднані Нації — є Рада Безпеки. Складається вона, подібно до ради бувшої Ліги Націй, з членів постійних та виборних. Постійними членами є чотири ініціятори нової організації, Америка, Совети, Анґлія та Китай, та в майбутности Франція, разом пять членів. Непостійних, але виборних членів Ради Безпеки, буде шість, вибираних на протяг двох літ Загальним Зібранням. Введення тих шість виборних членів це одинокий ратунок перед диктатурою чотирьох великих держав над цілим світом. Як виходило з попередних донесень, введення установи виборних шість членів це заслуга американської делеґації на конференції.

Рада Безпеки наділі концентрує у своїх руках всю силу Обєднаних Націй. Вона вирішує чи наступив акт аґресії чи ні, вона заряджує економічні та воєнні санкції проти порушника спокою. Всі ухвали Загального Зібрання потверджує Рада Безпеки. В деяких випадках Рада Безпеки навіть має більшу владу від Міжнародного Суду, бо коли справа на терені міжнародного суду не буде могла бути вирішена, тоді спір вирішує Рада Безпеки.

Перевагу чотиром, зглядно пятьом великим державам, на терені Ради Безпеки, даватиме ця обставина, що вони як члени постійні не будуть мінятися, натомісць виборних шість членів будуть постійно мінятися — по три кожного року. Всеж таки ледви чи між тими чотирма великими державами буде така однозгідність і тут представники малих держав моглиб бути язичком на вазі.

В звязку зі списанням тої частини статута, що говорить про Раду Безпеки прийшло до різниці поглядів поміж Америкою, Анґлією та Китаєм з одного боку та Советською Росією з другого. Саме вирінула справа якою більшістю мають западати постанови, щоб вжити й сили проти напасника. Три перші держави були за одноголосним рішенням Ради Безпеки, одначе від голосування мусіла би бути виключена держава, коли вона сама є під закидом, що є порушником мира. Погляд одиноко льоґічний, бож ніколи обвинувачений не є сам суддею в своїй справі. Советський делеґат зажадав права вета для представників великих держав, себто коли велика держава була порушником мира, то вона правом вета може спинити акцію карну проти себе самої. Це уя головна різниця, про яку говорять письма представників американської делеґації. Вона стала темою сатиричної карикатури в Ню Йорк Таймс.

Інші Органи Обєднаних Націй.

Третьою установою Обєднаних Націй це Міжнародний Суд Справедливости. Зміна в порівнанню з передвоєнним станом ця, що суд стає тепер істотною частиною нової організації, коли перед війною так званий Міжнародний Трибунал Справедливости в Гаґі був незалежною установою від Ліґи Націй. Ближче про орґанізацію того міжнародного суду та його силу немає мови в проектованім статуті. З одної точки, де говориться про Раду Безпеки, виходилоб, що присуди Міжнародного Суду не є автоматично обовязковими; справу мусить ще раз розглядати Рада Безпеки та вирішувати кроки обвинуваченої держави.

Постійним офісом Обєднаних Націй та головним сторожем порядку світа буде Ґенеральний Секретаріят. Він має вести ділово справи та алярмувати Раду Безпеки, колиб грозив який новий міжнародний пожар, який треба скоро гасити.

Передвоєнна Ліґа Націй та проектовані Обєднані Нації.

Нині ввійшло в моду стандардового журналіста легковажити та критикувати всі установи, що були звязані з повоєнним порядком по першій світовій війні та були здебільша творами през. Вилсона, себто Ліґу Націй та вилсонівське право міжнародної моралі, право самоозначення народів. Критикують їх за це, що вони мовляв, не були в силі не допустити до другої світової війни. Є багато в такій критиці слушного, але таки більше неслушного. Кожна теорія нічо не вдіє, коли люди не хочуть її виконувати, або виконання саботують. З такими клопотами і найкраща організація Обєднаних Націй нічого не вдіє, коли їх буде мати.

Річ природна, що дещо в цій критиці Ліґи Націй є слушного, передовсім була хибна її організація, що Ліґа не розпоряджала ніякою мілітарною силою, щоб порушника мира приневолити не нарушувати спокою. Вона мала тільки економічні санкції проти напасника. Але й економічні санкції не були проти порушників мира, як, наприклад, проти Італії по її нападі на Абісинію, або проти Японії по нападі на Манджурію, виконувані солідарно членами Ліги Націй. Чи є запорука, що й по цій війні всі члени Обєднаних Націй стануть одним муром проти порушника мира та дадуть воєнні сили до розпорядимости Обєднаних Націй, коли їх інтереси будуть не дуже різні від інтересів аґресора? Доперва практичне життя покаже, чи буде інакше, як бувало.

Під другим оглядом Ліґа Націй стояла вище від проектованої організації Обєднаних Націй. Вищість лежить в цім, що принайменше в теорії Ліга Націй приймала деякі засади яких треба триматися, чого не видно в проектованім статуті Обєднаних Націй. Давна Ліга Націй таки в засаді була збудована на одиноко справедливім праві міжнародної демократії, а саме на праві самоозначення народів. Правда і це право не було застосоване загально; воно не було примінене до українського народу, але проте право самоозначення народу, це була немов засада міжнародною установою на порушення прав національних меншин. В новій конституції ані сліду про якесь право гнобленого народу скаржитися на гнобителя-державу, члена Обєднаних Націй. І це безперечно є погіршенням в порівнанню з давною Лігою Націй.

Чого бракує новій світовій орґанізації?

Зі сказаного досі кожний сам дійде до цього, чого бракує новій плянованій міжнародній орґанізації. Бракує їй в *першу* чергу охорони свободи людини на світі. Теперішня війна ведеться під кличами ідеї за новий кращий світ, збудований на засадах свободи всіх народів, накресленої в Атлянтійськім Чартері та в деклярації през. Рузвелта про чотири свободи світа. Коли московська конференція з жовтня 1943 взяла розбрат з найкращим твором американського духа — з правом самоозначення народів, яке не має вже бути більше стосоване в новім повоєннім порядку, то принайменше під міжнародну охорону повинні бути взяті ті піддані, яких проти їх волі заволічуть під небажане панування. А звідси конечна потреба в статут нової міждержавної орґанізації втягнути постанову про обовязок держав перестерігати чотири свободи відносно своїх підданих, накреслені през. Рузвелтом. Орґанізація Обєднаних Націй повинна того стерегти та так само з порушенням основних прав людини боротися, як бореться з аґресором проти другої держави.

Як довго охорона чотирьох свобід людини не стане постановами статута нової орґанізації, так довго вона все буде носила характер поліцая, але не того американського поліцая, доброго громадського приятеля, але характер поліцая сатрапій, що стережуть

(Докінчення на стор. 4-тій)

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю")

71)

— Багато новин, підполковнику, — заговорив відходячи. — Матимемо нового корпусного команданта, мого бувшого дивізійного, свити його величности[14]) ґенерал-хорунжого Ґіленшмідта. Сему кінну приняв також Гиленшмідт, брат нашого. Оба вони оттакі собі веселі німчики, спеціялісти в танцях. Бідний буде наш корпус з таким начальством! Я все таки мушу на нього заждати. Ніяково якось випереджувати... Ваш маршрут на Сокаль-Белз, коли вони ще в наших руках, розуміється. Четвертий кінний корпус прикриває відступ нашої піхоти здовж залізниці, там його десь знайдете. Але вся армія в безнастанному відвороті, і в штабі не знають, де саме проходить лінія фронту. Звязок втрачено ще від вчера з полудня. Боюся, чи вдасться вам свій полк так скоро знайти!...

Паволоцький також міг зостатися при штабі армії до вияснення ситуації на фронті і налагодження звязку з корпусами. Володченко не здогадався йому порекомендувати заждати, а прохати самому дозволу начальника дивізії не схотів. Заспокоїв ґенерала словами:

— Полк не голка, ваше превосходительство, якось знайду. Та й не першина мені! Чи можу знати, де стояв штаб корпусу перед зірванням звязку?

— Десь в Угнові, або Белзі, по відомостям ґенкварта[15]) штабу.

— А поїзди йдуть ще в Галичині?

— Вчора доходили до Любачова. Це десь за Равою Руською.

— Я знаю де. Минувшої осені бував у тих околицях!

— То й добре! Їдьте, отже, з Богом! — сказав ґенерал на прощання. — Я приїду на днях з корпусним.

— Розпоряджень дивізії ніяких не передаєте? — спитав ще Паволоцький.

— Ні, там же є хтось тимчасовим командантом.

Забравши свій багаж ґенерал подався до поїзду штабу армії. Дивився Паволоцький на його кремезну, невисоку постать і не находив у ній нічого воєнного. Простий цивіль, убраний в ґенеральську форму. Не зла, здавалося, людина, ну й свій брат, хахол, коли вже не українець, пороху одначе не винайшов... Дипльомат не поганий, певно на доброму рахунку у вищого начальства. З нижчими не дуже товариський... Правда, цей же „свити його величности" Ґіленшмидт йому ближчий, та й протекція не аби яка! Здалеко хахол заглядає, чи дійде тільки.[16])

Зіставсь Паволоцький на ковельських стаційних перонах ні в цих ні в тих. Розглядався по порожньому пероні, надумуючися, спрамувався по хвилі на стацію за справками. В дверях зустрінув поручника жандармерії з охорони штабу, вбраного нарядно, при ордерах і в білих рукавичках. Хотів його виминути. Поручник затримав питанням:

— Вам, властиво, куда, пане підполковнику?

— Відомо, на фронт! Шукаю, дебто справки навести, коли поїзд піде на Володимир-Волинський.

— Документ ваш, позвольте поглянути, — чемно наставив руку поручник. Паволоцький виняв папери з грудної кишені френча. Жандарм пробіг їх очима й сказав віддаючи:

— Тут десь недалеко стоїть поїзд. Найдалі за годину відійде на Володимир. Запитайтеся у залізничників, вони знають...

— Поїзд не стає перед стацією, хіба?

— На жаль ні, — поручник потвердив. — Доведеться вам потрудитися його відшукати. Штаб, бачите, розпорядився, щоб поїзди ставали одалік стаційних будинків. Не виключені налети ворожих авроплянів, а у нас ні одної зенітки[17]) нема.

Знов за „куку в руку" залізничник повів Паволоцького мало не за верству від стації. На запасному торі близько семафору стояв довжезний, на пятьдесять ваґонів ешалон, з одним ваґоном третьої кляси. Зливувався Паволоцький побачивши поїзд. Кільканадцять відкритих ваґонів площадок заповнено новенькими, аж вилискуючими похідними кухнями на два казани, що їх з початку війни так бракувало. Блищали свіжими красками нові чотирохкінні військові вози, амуніційні двоколки. Криті ваґони наповнені цукром, печеним хлібом, мясними консервами... Задумався — щож це? Адже фронт відкочується, невідомо де стане. Чиж вдасться це майно передати військовим частинам, чи бодай знищити? Може попаде воно в руки ворога з ваґонами разом? Кращеб заждати, поки фронт устаткується, — пекучої потреби у цьому майні чейже нема? Не розумів — чи це злочинна рутина: доставити майно туда, де адресоване, а хто його споживе — різниці не робить, — чи може свідома поміч ворогови. Загадка, та й годі! Не втерпів, щоб залізничників не розпитати:

— Куди то ви це добро відпроважаєте?

— По „путьовці",[18]) в Ярослав, в інтендантуру третьої армії, — байдужно відповів перепусуючий нумера ваґонів залізничник.

(Дальше буде).

14) Свити його величества — значить з ближчого окруження царя, двірський ґенерал. Двірські ґенерали не визначалися воєнними здібностями.

15) Ґенкварт — скорочене ґенерал-квартирмейстер штабу, завідував розташуванням військ.

16 Володченко пізніше командував 46 корпусом, а перед жовтнем 1917 р. кілька місяців командував південно-західним фронтом. Мабуть згинув.

17) Зенітка — протилетунська гармата.

18) Путьовка — з російського — дорожня, документ куда ваґони призначені.

ТОМУ, ЩО УКРАЇНСЬКЕ ДРУКОВАНЕ СЛОВО, А ЗОКРЕМА ТЕ, ЩО ПОЯВЛЯЄТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ, ПОМАГАЄ ПОШИРЮВАТИ ТАК ТЕПЕР ПОТРІБНІ ПРАВДИВІ ВІДОМОСТИ ПРО ПОНЕВОЛЕНУ УКРАЇНУ, І ЗВЯЗУЄ НАШЕ МОЛОДЕ ПОКОЛІННЯ В КУЛЬТУРНИЙ СПОСІБ З ДУХОВИМИ ЦІННОСТЯМИ І СЛАВНИМИ ОСЯГАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, З ЯКОГО ВОНО ПОХОДИТЬ—ТРЕБА НАМ ЩОРАЗ НОВИХ КНИЖОК І ВИДАВНИЦТВ ПРО УКРАЇНУ. ТА ЩОБ ВОНИ МОГЛИ ПОЯВИТИСЬ, ТРЕБА В ПЕРШУ ЧЕРГУ ПОШИРИТИ СЕРЕД АМЕРИКАНЦІВ ТІ ВИДАННЯ, ЩО ВЖЕ Є. А ТЕЖ ТРЕБА СТОЯТИ ПРИ ТОМУ, ЩО НЕМА І НЕ МОЖЕ БУТИ КУЛЬТУРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ В АМЕРИЦІ, В ЯКІЙ НЕ БУЛОБ ОСЬ ТАКИХ ВИДАВНИЦТВ.

ГОЛОСУЙМО ВСІ!

Цього року, радше ніж коли інакше, **кожен** повинен голосувати. Особливо **Ви** повинні віддати свій голос!

Найбільше уваги присвячуємо війні.

У справі війни.

У цій справі висловився губернатор Дюї так: „Наш військовий провід у теперішній війні знаменитий. Я про. це сказав виразно, що переміна в нашім уряді найближчого січня не потягне за собою зміни в військовому проводі війни".

Права для малих націй.

Підчас мирових переговорів малі нації будуть мати своє слово, коли здійсняться ідеї губ. Дюїя. Він заявлявся проти цього, щоб великі чотири потуги мали панувати по війні над цілим світом і сказав: „Як американці ми віримо цілою душею в рівні права для малих націй і для національних меншен".

Проч з тайними умовами!

Коли губ. Дюї дістанеться до Білого Дому, не буде ніяких тайних мирових умов. „Я буду настоювати, щоб американський нарід був цілковито поінформований про наші змагання для осягнення миру в світі" — заявив він. „До мира не вільно доходити засобами, підступними або баламутними".

Геть з комуністичними впливами в Білому Домі!

За врядування Рузвелта комунізм, мов змія, проповз на начальні місця різних могутніх робітничих юній і виховних орґанізацій. Стрічаємо большевицьких сопутників на високих урядових становищах. Широко звісні сопутники бували гістьми в Білому Домі!

Одночасно в Москві журнал „Война и Робочий Клас" містить сдаттю з напастями на Республиканську Партію і ясно дає до пізнання, що вона бажає собі, аби Рузвелта вибрано нanoво!

Коли президентом буде вибраний губ. Дюї, він не дасть себе опанувати ні одиниці, ані якомусь гурткови, а вже найменше большевикам. Приймаючи кандидатуру, Дюї сказав: „Я не давав ніяких забовязань обіцянок ані не складав жадних заяв, виразно чи закрито, перед ніякою людиною, мужчиною чи жінкою, і не зроблю цього перед ніким, лише перед американським народом".

За права для робучого народу.

Про своє відношення до американського робітництва, губ. Дюї сказав: „Права робітника покинути роботу одинцем чи гуртом — тобто право до страйку — це одно з основних прав вільної людини".

Осуджуючи заміщання, яке панує в адміністрації робітничих відносин у Вашингтоні, Дюї сказав:

„Ми сьогодні не маємо ні Секретаря Праці ні Департаменту Праці. **Ми мусимо мати когось із робітничих кол як енерґійного Секретаря Праці в Департаменті Праці.**

„У веденню робітничих справ теперішній уряд усе проволікав справи... робив робітництву всякі труднощі у змаганню до виминення страйків у воєнному часі,... підсичував одну робітничу групу проти другої, або підтримував спори між робітництвом і підприємцями та між обама цими клясами й урядом... Оця політика проволоки, зволікання й відкладання ставить провідників робітництва в незавидне положення". — говорив губ. Дюї.

„Особиста протекція, замісць урядування на підставі закона, політиканство замісць справедливости розпаношилися в ділянці праці в нашому краю".

Ґубернатор Дюї хоче віддати назад стейтам бюро посередництва праці, як це було заки ще федеральний уряд перебрав їх після війни: „Посередництво для праці повинно бути там, де є праця і в руках людей, які знають місцеві відносини". Забезпечення на випадок безробіття мусить бути розширене і на такі ґрупи, що досі його не мають.

Уряд — наш слуга, не пан.

„Уряд", твердить губ. Дюї, має служити кожному. Він повинен додати відваги людям, які хочуть заложити собі хоч би й малий бизнес. За влади губ. Дюїя так станеться. „Людина, яка має спосіб, який доведе його до більшої нагоди, повинен знати, що уряд так само рад йому помогти до осягу, як і він самий. А це значить, що уряд мусить залишити вживати способів, які ведуть до розєднання і до взаємного недовіря між робітником і господарем.

„Робітництво, промисловий стан і рільництво, — кожне на своїм місци причинилося до воєнної перемоги. Тепер нам треба навчитися працювати разом і серед мирних відносин. Передусім, „ми вже ніколи не допустимо до масового безробіття...

Минуйвшина ґурернатора Дюїя.

Ми всі розуміємо, що на становище президента мусимо мати досвідченого чоловіка. **Таж ніхто не може мати досвіду, як справувати уряд президента, доки не стане вибраним!** Минувшина губ. Дюїя виказує, що він виїмково добре вкаліфікований стати провідником народу на найближчі чотири роки.

Був пострахом підкупства й корупції в місті Ню Йорку.

Як окружний прокуратор він вичистив цю суматоху, яку завела орґанізація „Таманського Тигра" під контролею Демократичної Партії в місті Ню Йорку. Він розбив велитенську ватагу зорґанізованого злочину й пороку. Він запроторив до вязниці сотки вимушувачів, ошуканчих робітничих ракетірів, потайних бутлеґерів, та й інших ошустів. Він прогнав навіть підкупного суддю з його становища.

Очолює чистий і економічний стейтовий уряд.

Оцінюючи його чесність, енерґію, ідеї, спосібність до завзятої праці, населення Ню Йорку вибрало його губернатором. Упродовж двох років на становищи ґубернатора, Дюї дальше веде кампанію за чистоту й господарність в уряді. Він притягає до судової відповідальности політичну машину в Олбені; за один і другий рік його ґубернаторства населення стейту користає із знижки; він перевів закони про звільнення від особисто-доходового податку, оплати для лікаря, премії обезпечень на життя, оплати за науку в школах для синів і доньок, що покінчили 18 літ життя, і т. і.

Мр. Дюї хоч знизив стейтовий особисто-доходовий податок, а прецінь придбав **надвишки $163,000,000** і спонукав стейтову леґіслятуру відложити ці гроші на створення занять для вислужених вояків і воячок по війні.

Відправлені з армії ветерани стейту Ню Йорк не мають чого побоюватися, що вони будуть продавати яблока по вулицях. Як Дюї буде вибраний президентом, то він подбає, щоб ні один американський воєнний ветеран у цілій Америці не мусів продавати яблок.

Як Дюї вмів віддати свої сили на службу містови й стейтови, так він теж і послужить цілому краєви на становищі президента.

Тож голосуйте при виборах на Томаса Е. Дюї та на конґресменів з Републиканської Партії!

(ог.)

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

ВЖЕ ОДОБРЕНО БІЛЬШЕ ПАЙКОВИХ ЗНАЧКІВ.

ВАШИНГТОН. — Бюро Контролі Цін обявило, що від першого жовтня є в русі більше пайкових значків — пять синіх на приправлені харчі, і три червоні на мясо і товщ.

З синіх значків одобрено М-5, Н-5, П-5, Кю-5, і Р-5.

З червоних значків одобрено Г-5, Джей-5 і К-5.

Всі ці значки мають вартість десять пойнтів кожний. Значить, що господиня має 50 пойнтів на приправлені харчі і 30 пойнтів на мясо і товщ.

Всі ці значки будуть добрі на неозначений час. Пригадується господиням, щоби вживали цих пайкових значків з розмислом, бо виглядає, що червоних не буде одобрюватися аж до 29 жовтня, а синіх аж до першого листопада. (ОВІ).

АМЕРИКАНЦІ ЗАГРОЖУЮТЬ БОЛЬОНІЇ.

РИМ. — Американські війська обходять зо сходу італійське місто Больонію, коло котрого німці виставили **сильні** фортифікації. Британські **війська** підійшли ближче **до того** міста здовж гостинця **з Ріміні.**

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Увага! Рачестер, Н. Й., і околиця! Увага!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

відбудеться

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО

з нагоди 50-ліття істнування

У. Н. СОЮЗУ

В НЕДІЛЮ, 29. ЖОВТНЯ (Oct.) 1944

В ГАЛИ ТОВАРИСТВА ВІЛЬНИХ КОЗАКІВ, CIVIC CENTER

СВЯТО РОЗПІЧНЕТЬСЯ ТОЧНО В ГОДИНІ 3-тій ПОПОЛУДНІ.

ПРОГРАМА СВЯТА:

Панахида за померших членів У. Н. Союзу буде відправлена по Службі Божій. Просимо всіх членів взяти учас. **Хор Боян** під управою **п. Сокільського** відспіває **кілька пісень. Соля** відспівають: **п. Клодзінський** при акомпаніяменті піяна **п-ни Сорохтей** і **п. Парута** при акомпаніяменті піяна **п-ни Дорофей. Деклямацію** виголосить **п-на Ольга Свиреда. Святочну промову** виголосить гол. предсідник У. Н. Союзу **п. М. Мурашко.** Виступлять **танцюристки панни: Свиреда, Кучмій, Мельник і Коритко.**

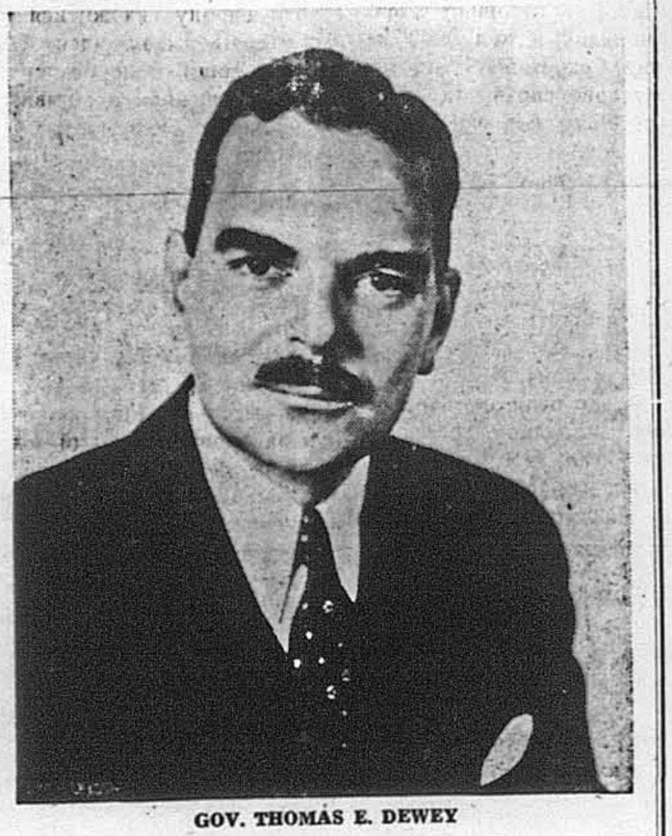
По Концерті буде СПІЛЬНА ЗАБАВА

ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

Шановні Члени й Члениці У. Н. Союзу та всі українці міста Рачестер! Не пропустіть цієї нагоди, а прийдіть пошанувати 50-літні Роковини Батька-Союза!

ЗА КОМІТЕТ:

ВАСИЛЬ ІВАНЦІВ, МИКОЛА СОРОХТЕЙ, АНДРІЙ ІВАНІВ.

GOV. THOMAS E. DEWEY

КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА

ТОМАС Е. ДЮЇ

Наш Кандидат

— НА —

Президента Злучених Держав

голосуймо всі на

ТОМАСА Е. ДЮЇЯ

Та виберім його наступним президентом нашої держави

GOVERNOR JOHN W. BRICKER

КАНДИДАТ НА ЗАСТУПНИКА ПРЕЗИДЕНТА

ВІДДАЙМО СВІЙ ГОЛОС ТІЛЬКИ НА НЬОГО, БО ВІН Є:

- ЗА ПОШИРЕННЯ СОЦІЯЛЬНИХ ПРАВ РОБІТНИКА
- ЗА ТАКИЙ СОЦІЯЛЬНИЙ УСТРІЙ, В ЯКІМ БУЛОБ ЯКНАЙМЕНШЕ ЛЮДЕЙ НА РЕЛІФІ, А ЯКНАЙБІЛЬШЕ ПРИ ПРАЦІ
- ЗА ПРОЧИЩЕННЯ ВСІХ ФЕДЕРАЛЬНИХ, СТЕЙТОВИХ І МІСЬКИХ УРЯДІВ ТА ВЗАГАЛІ ВСЬОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ЖИТТЯ З КОМУНІСТИЧНИХ ВПЛИВІВ
- ЗА ШИРОКУ СОЦІЯЛЬНУ ОПІКУ І ПОМІЧ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ
- ЗА РІВНІСТЬ, ОДНАКОВЕ ПРАВО И СВОБОДУ ВСІХ НАРОДІВ
- ЗА ТЕ, ЩОБ ПО ЗАКІНЧЕННІ ЦЕЇ ВІЙНИ РЯДИЛИ СВІТОМ НЕ ТІЛЬКИ АМЕРИКА, АНГЛІЯ И РОСІЯ, АЛЕ ЩОБ УСІ НАРОДИ, МАЛІ И ВЕЛИКІ, МАЛИ РІВНИЙ ГОЛОС В ПОРЯДКУВАННІ СВІТОМ

ОТЖЕ ГОЛОСУЙМО НА ТОМАСА Е. ДЮЇЯ

Голос на нього, це завдаток на наше краще завтра.

А РАЗОМ З ДЮЇЄМ ГОЛОСУЙТЕ НА БРИКЕРА ТА НА ЦІЛИЙ РЕПУБЛИКАНСЬКИЙ ТИКЕТ

Українська Секція Загального Американського Комітету за вибір Дюїя і Брикера

Ярослав О. Бойків.

Хоч одну книжку!

3)

Чому нам треба поширити українську книжку в англійській мові?

Бачу дві головні причини, задля яких ми мусимо за всяку ціну це зробити.

Книжка про Україну в англійській мові є неохідна для нашого молодого покоління, для молодих американців з українського роду, — це перша причина. А друга — не менше важна — нам треба поширити таку книжку між іншими горожанами Злучених Держав, що цікавляться хоч до деякої міри нашою справою

Невідрадним явищем серед нашої іміґрації є відчуження між молоддю і батьками, відчуження тої молоді від традицій, звичаїв, мови її родичів. Певно, що воно не всюди так зле — та прикладів, що не добре, аж надто багато. Я питав себе нераз по чиїй стороні вина. І був склонний винувати дітей, та відтак скоро змінив отой погляд. Отже родичі її ще раз родичі винуваті! А відтак наша парохіяльна школа чи радше її недомагання винні, що молодь часто втікає від нас. Я далекий від пустого критикування, та це факт. Ні родичі ні школа наша не вміли орудувати душею нашої дитини, тим мягким воском, що з нього все можна виліпити. Многі родичі просто не знали і досі не знають досить про виховання дітей; нема їх за що надто за те критикувати, бо поправді воно нелегко переконати молоду людину, що переживає т. зв. телячий вік. А школа? Про міську школу не буду тут говорити, а про нашу? Де ж вона? Хочемо, щоби перемучена цілоденною науковою дитина ще вечером йшла до парохіяльної школи, часто невміло провадженої і там навчилась пошани і любови до „свойого"?

Воно дуже добре булоб лічити наші рани в спокою, якби знаття, що вони гояться. Дехто вже стратив надію. Мовляв — не тратьте куме сили, спускайтеся на дно. Якжеж хоч вчасти зарадити тому лиху? Молоді, що є в шкільнім віці треба дати школу, а обидвом, як шкільній дітворі, так і старшій молоді, даймо книжки про Україну на англійській мові. Ось ті книжки треба кинути між молодь масово. Замало казати, що тут діти недобрі, бо це неправда. Тут треба діла, чину, і то не одиниць, а цілого нашого загалу. В кожній хаті повинні бути такі книжки, газетки, журнали. Молодь буде читати їх зпочатку з резервою та відтак повинна зацікавитись. Я певний, що многі читаючи про Україну, нашу літературу, звичаї — не лише навчуться багато, але також почнуть любити оте все, що батьки привезли із собою із убогої Галичини, Лемківщини, чи інших земель України. В кожній громаді, коло церкви, народного дому, при братських парохіяльних школах повинна бути бібліотека з такими книжками. Надходить Різдво — будемо купувати собі взаємно дарунки. Вартоб знати кілько книжок про Україну в англійській мові буде між тими презентами. Та є більше нагод на такі дарунки. Коли хтось хоче пса вдарити то і бук знайдеться. Кращі ученики в наших школах повинні діставати отакі книжки як нагороди за добрий поступ в науці; предсідникував хтось чи секретарював в парохії чи братстві — так чому не подарувати йому Історії України на памятку?

Віз тяжко рушити з місця, та раз рушений він буде котитись. Тож браття і сестри до роботи і не відкладаймо.

Нам треба поширити такі книжки між американцями, між чужими, щоб переконати їх, що ми народ, як й інші народи; не гарші, не ледарі, що не обійдемось без наставників. Читаємо в Шевченковім Кобзарі про хитрого німця, що садить картопельку там, де колись була, Січ. На Україні не має місця для хитрих зайдів!

Кожний нарід має якісь аспірації, мету; ми маємо свою. Та цього замало. Дзвонім на тривогу, коли нам діється кривда. Чейже хтось почує; є ще на світі справедливі навіть і між політиками за зеленими столами. І в многих з них ще біється людське серце. Є ще милосердні самаряни. Та розкажім їм про кривди, заподіяні нашим братам; даймо їм книжку про Укрaну на їхній мові; даймо ті книжки до публичних бібліотек. От у великій міській бібліотеці у Філядельфії я не находив таких книжок. Чи не тягнемось позаду? Часом хочеться схопити голову в руки і в розпуці кликати за Шевченком:

Заснула Вкраїна
Цвіллю зацвіла...

Не пора нам спати! Хиба сумління в нас немає? Вже кілька літ на Україні „огні горять, по селах плачуть голі діти, батьків немає". А де наші жертви для тих дітей? Даймо їм поміч матеріяльну, гріш, одяг, поживу. А теж і моральну: купім самі книжку про Україну, продаймо її другим. Отже збери читачу замовлення між сусідами, забався в сейлзмена, коли ти направду любиш той Старий Край, ген там за морем широким. А добре булоб, щоб „Свобода" могла подавати, в котрих громадах найбільше таких книжок закуплено, хто продав, хто зібрав замовлення, чи хто купив:

Хоч одну книжку!

(Кінець).

ДОМБАРТОН ОВКС ТА УКРАЇНА.

(Докінчення зо сторони 2-гої)

інтересів тих, що при владі, а не інтересів справедливости та демократії. Як довго плянований статут не буде доповнений тими новими постановами, так довго він не зможе наложити на ніякий нарід моральних обовязків не порушувати мира. Такий статут йшов би теж у розріз з американською декларацією незалежности, яка виразно говорить про ніколи непередавнене право кожного народу, хочби й дорогою революції, відзискати свободу, нарушувану окупантами чи диктаторами.

Це саме в першу чергу відноситься до українського народу, знов поневоленого. Коли по постановам московської конференції відмовляється українському народови право самоозначитися, себто стати незалежним, то обовязком нової міжнародної установи є принайменше статутово забезпечити, щоб ніяка держава на світі не мала права тисячами вивозити примушених громадян хочби своїх, на Сибір, на Соловки, ставити без суду під стінку, переслідувати за визнавання віри своїх батьків та за культивування культури своїх предків. Як довго такі справи не будуть поставлені під охорону нової міжнародної установи, то годі думати про якийсь кращий лад у світі та світове замирення.

(Кінець).

НА ФУНТ МАСЛА ТРЕБА 20 ЧЕРВОНИХ ПОЙНТІВ.

Бюро Контролі Цін заявило, що від першого жовтня за фунт масла вимагають 20 червоних пойнтів. Колись жадали 16, але треба було піднести до 20 пойнтів.

КБКЦ каже, що пайкову вартість на масло піднесено тому, бо Воєнна Адміністрація Харчів каже, що запас масла для цивільного населення на жовтень виносить всього 85,000,-000 фунтів. На вересень припадало 95,000,000 фунтів.

БКЦ ще заявляє, що теперішня пайкова вартість на мясо і набіл, крім масла, не буде мінятися пайкової вартости на приправлені харчі. — (ОВІ).

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

МИХАЙЛО ФЕДУН ПОШУКУЄ свого брата

ФЕДЯ ФЕДУН,
який був у Дітройт, Міш. Працював у Дадж Бродерс. Останній раз писав з Дітройту до своєї сестри до Шікаго в році 1932. Від того часу ніхто про нього не чув. Хтоб знав що про нього і про його теперішну адресу, хай ласкаво зголоситься на таку адресу:
MICHAEL FEDUN
244 N. 8th STREET,
PHILADELPHIA, PA.

ПЕТРО НИЧКО зі села Породно, пов. Яворів, Зах. Україна, пошукує свого краяна **АНДРІЯ ЛУННЯ**. Хто би знав про його побут, або він сам, прошу написати до мене на адресу:
PETER NYCHKO,
c/o Tailor Store
107 St. Marks Place, New York 3, N.Y.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 1063. Дикі звірі.

Тарзан їхав на своїм слоні вулицею, зганяючи розбривші дикі звірята в напрямі озера.

Нагло тигр, що втік був з цирку, скочив на слона, свого дідичного ворога.

Тарзан ще ніколи не мірився з тиґром, бо тиґрів у Африці нема.

На хитаючімся хребті слона тигр і Тарзан звели зо собою смертельний бій.